

**PLAN DE CERCETARE
ANUL 2015**

Informații generale despre temă:

nr. din

[1-2 pagini]

Titlu: Legăturile bizantine și post-bizantine din colecția de manuscrise și carte românească veche a Bibliotecii Academiei Române.

Scurtă descriere:

Realizarea unei baze de date de legături implică abordarea unui domeniu al descrierii codicologice aproape necunoscut în cercetarea românească. Departe de a fi un element secundar și lipsit de importanță, descrierea tipului de legătură, a elementelor ei structurale și decorative constituie un capitol obligatoriu al descrierii codicologice, întrucât ea oferă informații excepționale referitoare la producerea manuscrisului, la data și locul realizării lui. Ele sunt cu atât mai relevante, cu cât aceste informații esențiale ale oricărei descrieri bibliografice nu sunt furnizate în cuprinsul manuscrisului. Legătura originală a unui manuscris sau a unei tipărituri sporește valoarea volumului, atât din punct de vedere documentar, cât și bibliofil. Legăturile bizantine sunt valori inestimabile ale patrimoniului mondial, foarte puține manuscrise bizantine păstrându-se în vechile lor legături (de exemplu, din cele 4700 de codice bizantine deținute de Bibliotheca Vaticana, numai 94 păstrează legătura bizantină; B.A.R. deține 43 de manuscrise bizantine, din care 11 păstrează legătura, dar legături bizantine sau în stil bizantin se regăsesc și în colecția de manuscrise slave).

Descrierea se va realiza folosind modelul fișei codicologice propuse de Centre de Conservation du Livre din Arles și de Institut de Recherche et d'Histoire des Textes, instituție coordonată de Centre National de la Recherche Scientifique din Franța. Cercetarea noastră urmărește în special identificarea schemei decorative generale pentru fiecare legătură, a fiarelor ornamentale, precum și datarea, măcar aproximativă. Toate informațiile obținute ar trebui să se regăsească în etapa de finalizare a cercetării într-o bază de date (incluzând și imagini) a legăturilor bizantine și post-bizantine din colecțiile B. A. R., ceea ce presupune, totodată, și adaptarea fișei electronice în format UNIMARC la acest tip de descriere.

Obiective:

Obiective generale

Propunerea unei modalități de cercetare a legăturii vechi, inițierea cercetării într-o direcție și într-o manieră neabordate până acum la nivel național

Valorificarea fondurilor de manuscrise și carte rară, identificarea de noi elemente care argumentează valoarea excepțională a acestor colecții de patrimoniu

Obiective specifice

Realizarea bazei de date a legăturilor bizantine și post-bizantine din colecțiile Bibliotecii Academiei Române

Baza de date a ornamentelor de tip bizantin folosite în legăturile manuscriselor și cărții vechi românești

Rezultate:

a) intermediare (obținute)

Prezentarea unor lucrări referitoare la vechile legături de manuscrise și tipărituri:

Influențe bizantine în arta legăturii românești din secolele XVI – XVIII, comunicare prezentată în cadrul simpozionului „Bizanț, Balcani, Occident” (Proiectul european „Studite”), iunie 2012;

La reliure byzantine des manuscrits slaves de Moldavie dans la collection de la Bibliothèque de l'Académie Roumaine, comunicare prezentată în cadrul lucrărilor COMSt (Comparative Oriental Manuscript Studies), cu tema “The Making of Oriental Bookbindings and their Conservation” (4th workshop of Team 5), 9 – 13 Octombrie 2012, Arles

Legătura brâncovenească – expresie a barocului ortodox postbizantin, prezentată în cadrul Colocviului „Cartea-obiect. Istorie culturală, strategii de marketing și tehnologii multimediale”, organizat de Departamentul de Științe ale Comunicării din cadrul Facultății de Litere a Universității din București, 7-8 noiembrie 2014.

b) finale (preconizate)

Baza de date a legăturilor bizantine și post-bizantine

Baza de date a ornamentelor de tip bizantin folosite în legăturile manuscriselor și cărții vechi românești

Etapizarea realizării:

2012 – 2016:

Identificarea legăturilor bizantine și post-bizantine din colecțiile B. A. R.;

Fotografierea legăturilor (în ansamblu și în detaliu);

Realizarea unor fișe preliminare de descriere (documente Word), incluzând:

- desenarea schemei decorative generale,
- realizarea froiturilor,
- realizarea inventarului de fiare (ornamente) pentru fiecare legătură,
- stabilirea unor clase de ornamente, incluzând variante ale unei invariante decorative,
- propunerea unui cod pentru fiecare tip și subtip de ornament;

2017 – 2020:

Realizarea bazei de date a legăturilor și ornamentelor bizantine și post-bizantine, prin completarea fișelor în format UNIMARC și atașarea imaginilor.

Resursele implicate:

a) Resurse umane

Luminița Kövari

Ovidiu Vitan – digitizare

b) Resurse materiale implicate și necesare:

- aparatură pentru fotografiere / scanare, prelucrarea imaginilor;
- medii de stocare a imaginilor (HDD 4 TB);
- licență Adobe Photoshop pentru prelucrarea imaginilor;
- publicații din colecțiile naționale și europene, inexistente în fondurile B. A. R.

Data:

23.04.2015

Responsabil:

Luminița Kövari